

NYHEDSDEMOKRATIET – til hverdag og fest

Mark Blach-Ørsten, lektor, ph.d.
Journalistik, Roskilde Universitet

Nyhedsdemokratiet – til fest

- **B.T. "Europas værste udenrigsminister"**

Nyhedsdemokratiet – til fest

- **"B.T.s afsløringer om Helle T. går verden rundt"**

Nyhedsdemokratiet – til fest

- Artikler med navnet Lene Espersen inden for de seneste 30 dage, ifølge databasen Infomedia: 3776
  - Artikler med navnet Helle Thorning inden for de seneste 30 dage, ifølge databasen Infomedia:4048
-

Nyhedsdemokratiet - mindevæg

□ Men de er ikke alene:

Nyhedsdemokratiet – idealerne

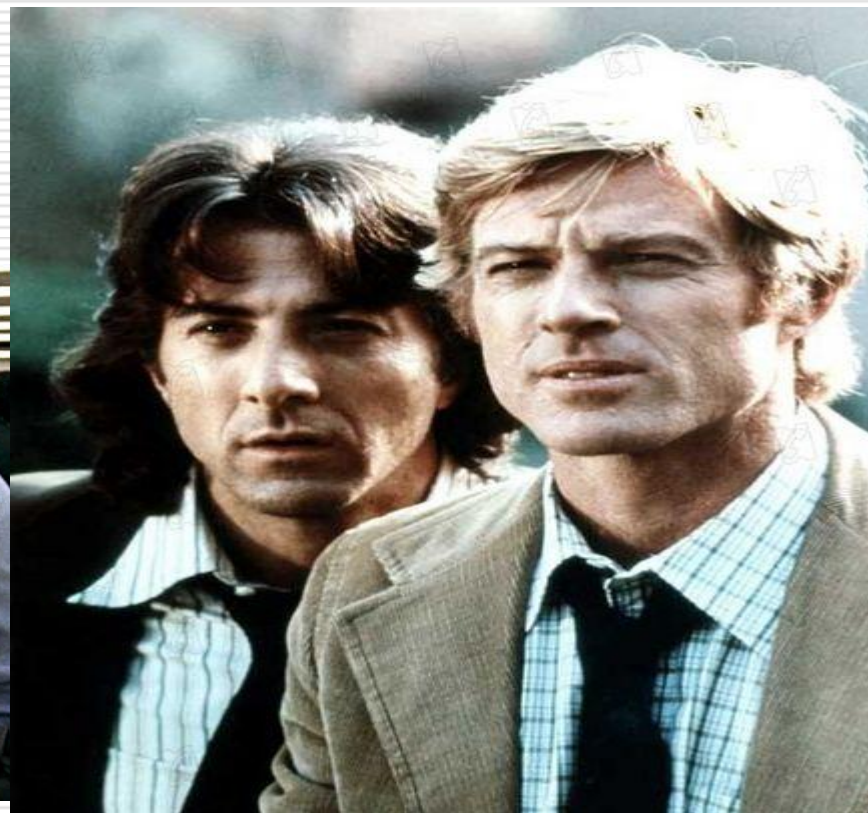

- »Eftersom grundlaget for vores regering er folkets mening, bør det vigtigste være at sikre den, og var det op til mig at bestemme, om vi skulle have en regering uden aviser eller aviser uden regering, ville jeg ikke tøve med at vælge det sidste.«
Thomas Jefferson (1743-1826).
-

Nyhedsdemokratiet - idealerne

1970'erne

Nyhedsdemokratiet - idealerne

MAGTUDREDNINGEN (2003):

- "Der er næppe nogen tvivl om, at medierne som en selvstændig samfundsinstitution spiller en større rolle som forbindelsesled mellem befolkningen og den politiske ledelse, end den gjorde tidligere. Der er næppe heller tvivl om, at mediestrukturen og nyhedskriterierne har stor betydning for, hvad vi hører noget om, og for historiens vinkling. (...) Men det er en overdrivelse at hævde, at medierne har taget magten."
-

Nyhedsdemokratiet - teorien

- Medierne har udviklet sig til en selvstændig samfundsinstitution kaldet *'nyhedsinstitutionen'*
  - Institutionsbegrebet fremhæver, at nyheder, på tværs af medier, i overvejende grad styres af identiske kriterier for udvælgelse og identiske præsentationsformer.
-

Nyhedsdemokratiet - teorien

Nyhedsinstitutionens rolle i den politiske kommunikation:

- ❑ Både borgere og politikere forventer, at nyhedsinstitutionen er med til at styrke den demokratiske debat
- ❑ Nyhedsinstitutionen er med til at sætte dagsordenen
- ❑ Nyhedsinstitutionen kan have stor betydning for den enkelte politikeres karriere
- ❑ Nyhedsinstitutionen er demokratiets 'vagthund'.

Nyhedsdemokratiet - teorien

Nyhedsinstitutionens rolle i demokratiet:

Civilt forum: Medierne giver mulighed for deltagelse i udveksling af informationer og synspunkter samt søger balance i den politiske dækning.

Mobiliserende agent: Medierne øger politisk interesse og politisk deltagelse.

4. Statsmagt: Medierne afdækker magtmisbrug.

Nyhedsdemokratiet - teorien

Men nyhedsinstitutionen påvirker også den demokratiske debat ved at:

- Forenkle
  - polarisere
  - intensivere
  - og personificere nyhederne.
-

Nyhedsdemokratiet - analyser

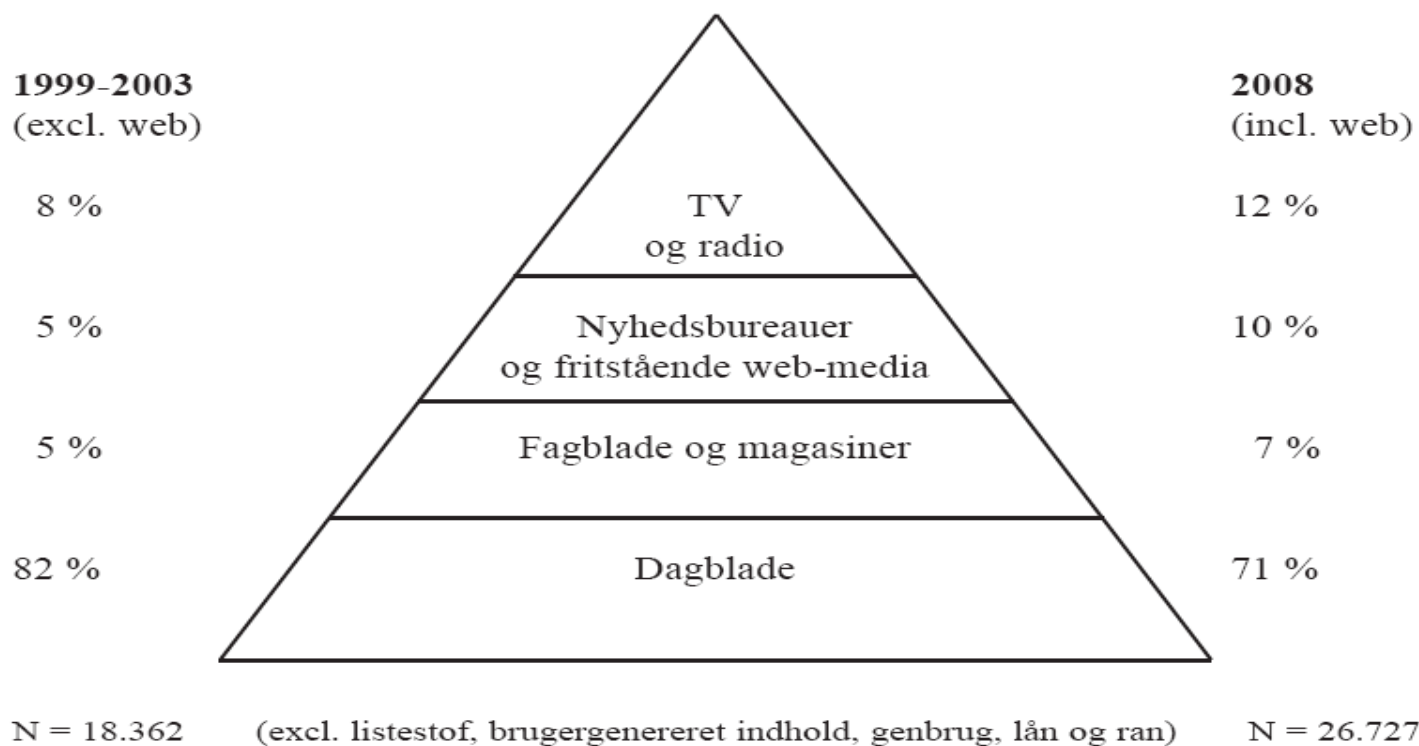

Danskernes medievaner:

1. Nyheder på dansk tv (88 %)
  2. Nyheder på danske internetsider (78 %)
  3. Nyhedsudsendelser i radioen (70 %)
  4. Nyhedsudsendelser på tekst-tv (60 %)
  5. Lokale gratis ugeaviser (58 %)
  6. Aktualitetsmagasiner på dansk tv (53 %)
  7. Landsdækkende morgenaviser (49 %)
-

Nyhedsdemokratiet - analyser

Figur 1: Nyhedsproducenter 1999-2008

Nyhedsdemokratiet - analyser

Projekt Nyhedsuge dokumenterer:

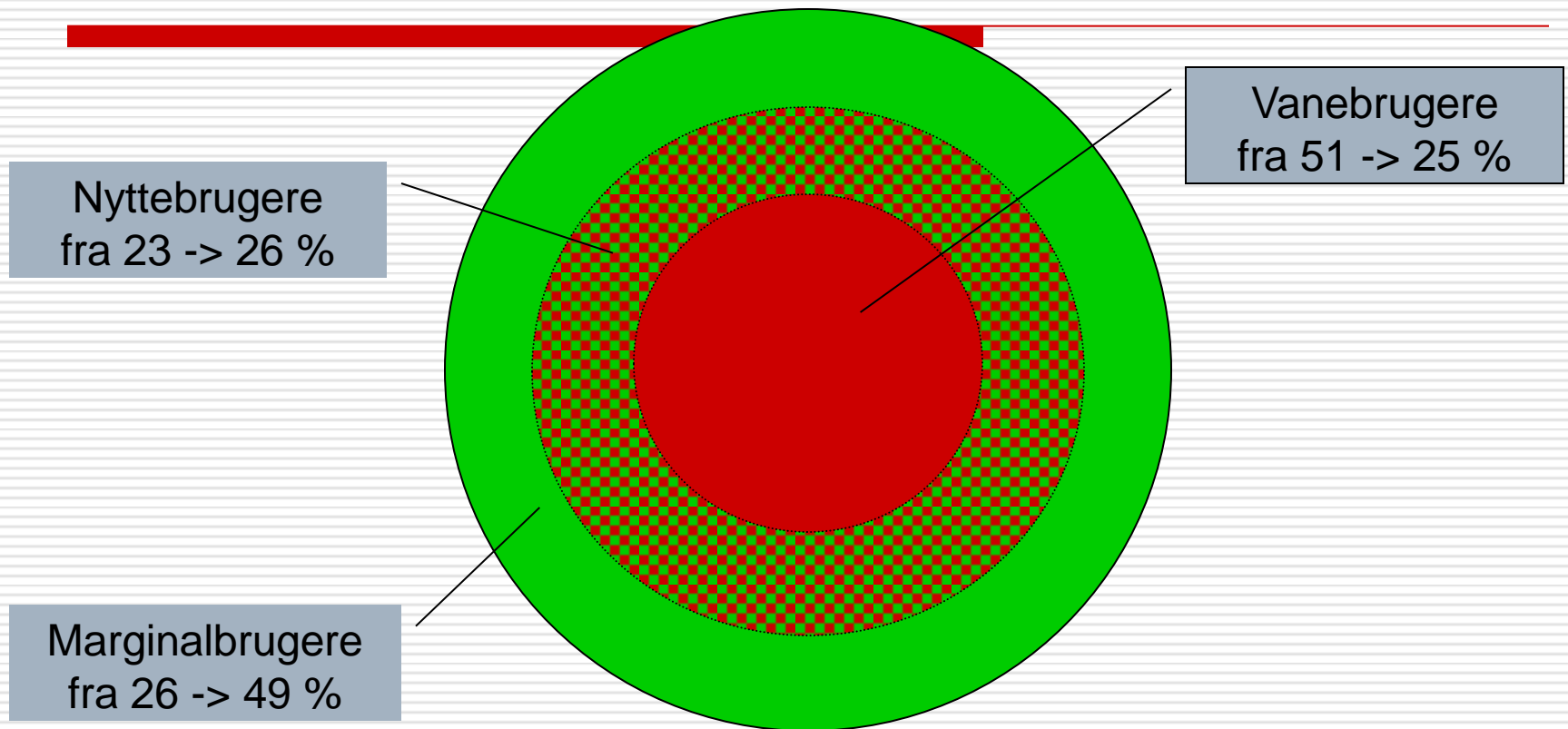
1999: >32.000 'nyheder'

2008: <75.000 'nyheder'

- Web-mediet skaber nyhedsekspllosion
  - Der er ikke kommet mange flere skrivende
  - Der er ikke kommet mange flere redigerende
  - Der er kort sagt mindre tid og færre penge til original-journalistik.
-

Organiserede journalister 15.1.	1999	2008
Dagblade	2355	2362
Radio/TV	1865	2092
Fagblade og magasiner	638	682
Distriktsblade	116	168
Nyhedsbureauer	133	143
Fritstående netmedier	-	50
Freelancere	974	1562
Privat kommunikation	398	953
Offentlig kommunikation	172	357
Journalistforbundet i alt	9488	13857

Nyhedsformidlingens brugsværdi 1999-2008

Nyhedsdemokratiet – analyser

NYHEDSUGEN: 10.11-16.11 2008

- ❑ Over 75.000 registrerede redaktionelle enheder
  - ❑ Minus genbrug, lån og ran = 26.727 redaktionelle enheder
  - ❑ Dagblade (med web) er hovedleverandører af nyheder.
-

Nyhedsdemokratiet - til hverdag

□ Mere information end man ønsker:

Politiken d. 10.11: "Ildelugtende rester et guldæg for Arla".

Berlingske Tidende

13.11: "Fertilitetsklinikker løber tør for sæd".

Jyllands-Posten 10.11: "Urin forvandles til energidrik".

Nyhedsdemokratiet – til hverdag

DEN POLITISKE JOURNALISTIK i *Berlingske Tidende, Information, Kristeligt Dagblad, Morgenavisen Jyllands-Posten og Politiken.*

- ❑ 91 % af alle forsidehistorier omhandler nationalt vinklet politik
  - ❑ 88 % af alle indlandshistorier omhandler nationalt vinklet politik
  - ❑ I alt 243 artikler.
-

Nyhedsdemokratiet – til hverdag

**□ Finansloven blev til et spørgsmål om:
Toiletter....**

**POLITIKEN: Regeringen og DF indgår lokumsaftale
Speciel pulje afsættes til nedslidte skoletoiletter.**

Nyhedsdemokratiet – til hverdag

□ Og tunesere:

Berlingske Tidende: ”Stil mig for en domstol”.

Nyhedsdemokratiet – til hverdag

- Men ellers handlede det om sundhed:
Politiken: ”180.000 danskere ramt af lægemangel”.

Nyhedsdemokratiet – til hverdag

□ og surhed:

JP: ”Helle er dum,

Lars er dum”

Nyhedsdemokratiet – til hverdag

□ Men også lidt om indvandring:

Berlingske Tidende: Flere indvandrere uddanner sig.

Nyhedsdemokratiet – til hverdag

□ Og om udvandring:

Anders Fogh: ”Jeg gentager det gerne. Jeg er ikke kandidat til nogen international post. Det er min hensigt at stille op til næste valg. Det er min hensigt at blive som statsminister, så længe befolkningen ønsker det.”

Ikke et ord om:

Nyhedsdemokratiet – til hverdag

Få emner dominerer dagsordenen:

- Integrations- og udlændingepolitik (21%)
  - Indenrigspolitiske personsager og finanspolitiske slagsmål (18%)
  - Sundhedspolitik (8%)
  - Retspolitik (7 %)
  - Og resten er (næsten) tavshed.
-

Nyhedsdemokratiet – til hverdag

De professionelle kilder/aktører sætter 'hverdagens' dagsorden:

- Ministre og ministerier (integration, finans, uddannelse, sundhed og forsvar)
  - Styrelser, råd, nævn
  - Og alle de andre: Rockwool Fonden, CEPOS, AE-RÅDET, Den Danske Bank, osv
  - Borgeren optræder som 'case' sjældent som kilde.
-

Nyhedsdemokratiet – til hverdag

Forsidehistorier i nyhedsugen

- 31 'reaktive'
  - 8 'pro-aktive'
-

Nyhedsdemokratiet - teorien

- Tre '**nyhedsregimer**' fra 1900–2010. Et nyhedsregime kan forstås som de rutiner og ressourcer, der ligger bag produktionen af en nyhed
  - Et brud i det herskende nyhedsregime vil således kunne forstås som et brud i forhold til de rutiner og ressourcer, der ligger bag produktionen af en politisk nyhed.
  - **Det første nyhedsregime:** Under partipressen blev den politiske nyhed produceret af den partipolitiske journalist, der ikke i udgangspunktet behøvede kilder til sin historie, da avisen og partiet var en og samme sag.
-

Nyhedsdemokratiet - teorien

- **Det andet nyhedsregime:** Fra midten af 1970'erne voksede en mere selvstændig politisk journalistik frem, hvor den politiske nyhed blev produceret i samspil, og modspil, mellem professionelle journalister og politikerne på Christiansborg
  - **Det tredje nyhedsregime:** Fra årtusindskiftet og fremefter bevirker øgede produktionskrav til journalister, og den stadig større skare af professionelle kilder, at den politiske nyhed produceres i et *synkroniseret* samspil mellem nyhedsmedier og kilder.
-

Nyhedsdemokratiet - teorien

- “A GOOD newspaper, I suppose, is a nation talking to itself.”

Arthur Miller, 1961

- **2010:** Den *synkroniserede* samtale. Journalister og professionelle kilder har 'synkroniseret' deres opfattelse af, hvad der skal tales om, og hvordan. Samtalens form er nyhedens form.
-

Nyhedsdemokratiet - teorien

- Synkroniseringen mellem politik og journalistik fører til et socialt konstrueret '*Nyhedsdemokrati*', hvor dét, der kan gøres til nyheder, kan gøres til politik, men hvor ikke al politik kan gøres til nyheder
  - Nyhedsmediernes vælger historier, der enten har eller kan tiltrække nationale politiske kilder/reaktioner. Politikerne vælger emner, der enten har, eller kan tiltrække, mediernes interesse.
-

Nyhedsdemokratiet - konklusioner

Nyhedsdemokratiet:

- Stor offentlighed omkring udvalgte emner
  - Hurtig behandling af udvalgte sager
  - Debat mellem flere aktører i en sag.
-

Nyhedsdemokratiet - konklusioner

Men....

- ❑ Udelukker flere emner, end der behandles (EU, socialpolitik, krigen i Afghanistan)
  - ❑ Foretrækker hurtighed frem for grundighed og dybde
  - ❑ Begrænser i høj grad debatten til professionelle aktører.
-

Nyhedsdemokratiet - konklusioner

Og stiller nye spørgsmål til:

- Mediernes politiske/økonomiske uafhængighed
  - Politikernes magt over medierne
  - Journalistikkens evne til også at vogte sig selv.
-